Bilgisayar Kullan?m?n?n 48-60 Ayl?k Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin De?erlendirilmesi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgisayar Kullan?m?n?n 48-60 Ayl?k Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin De?erlendirilmesi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17704

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgisayar Kullan?m?n?n 48-60 Ayl?k Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin De?erlendirilmesi Ölçe?i, okul öncesi dönemdeki çocuklar?n bilgisayar kullan?m? ile ili?kili geli?imsel, sosyal ve bili?sel etkilerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. Ölçek, 2014 y?l?nda S. Cömert taraf?ndan yürütülen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Temel amac?, 48 ila 60 ayl?k çocuklar?n bilgisayar kullan?m?n?n olumlu ve olumsuz yönlerini sistematik olarak de?erlendirerek, ebeveynlere ve e?itimcilere rehberlik sa?lamakt?r.

Bu ölçek, erken çocukluk döneminde artan dijital ekran maruziyetinin sonuçlar?n? bilimsel bir çerçevede incelemek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda, psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) sa?lanmas?na büyük önem verilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar kullan?m?, Okul öncesi dönem, 48-60 ayl?k çocuklar, Geli?imsel etkiler, Ölçek geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

S. Cömert

Amaç

Ölçe?in temel **amac?**, 48-60 ayl?k ya? grubundaki çocuklar?n **bilgisayar kullan?m?** düzeylerinin ve bu kullan?m?n çocuklar?n geli?im alanlar? üzerindeki potansiyel etkilerinin objektif bir ?ekilde belirlenmesidir. Bu ölçek, özellikle erken çocukluk e?itimi alan?nda çal??an uzmanlar?n ve ebeveynlerin, dijital araçlar?n kullan?m?na yönelik bilinçli kararlar almas?na yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r.

Ara?t?rma, bilgisayar kullan?m?n?n hem pozitif (örne?in, e?itici oyunlar, bili?sel geli?im) hem de negatif (örne?in, sosyal izolasyon, dikkat da??n?kl???) etkilerini kapsaml? bir ?ekilde incelemeyi hedeflemi?tir. Ölçek, bu etkileri çok boyutlu bir yap?da de?erlendirerek, risk alt?ndaki çocuklar?n erken tespitine olanak tan?may? amaçlamaktad?r.

Yap?

Ölçek, 48-60 ayl?k çocuklar?n **bilgisayar kullan?m?** ile ili?kili çe?itli geli?imsel boyutlar? ölçmeyi amaçlayan çok faktörlü bir yap?ya sahiptir. Bu yap?n?n, genellikle çocuklar?n bili?sel, sosyal-duygusal ve fiziksel geli?im alanlar?ndaki de?i?iklikleri kapsad??? varsay?lmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geli?tirme çal??mas?nda, bilgisayar kullan?m?n?n süresi, içeri?i ve ebeveyn gözetimi gibi faktörlerin, çocu?un genel geli?im göstergeleri üzerindeki etkile?imi temel al?nm??t?r. Ölçek, bu etkile?imlerin derecesini nicel olarak belirlemeye odaklanarak, çocu?un geli?imsel ihtiyaçlar?na uygun müdahale stratejilerinin olu?turulmas?na zemin haz?rlar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirme a?amas?nda kapsaml? olarak yürütülmü?tür. Bir ölçek geli?tirme çal??mas?nda temel olarak içerik geçerli?i ve yap? geçerli?i incelenir. ?çerik geçerli?i, uzman görü?leri al?narak, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen **yap?**y? ne ölçüde temsil etti?ini do?rulamay? içermi?tir.

Yap? geçerli?i için, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ay?r?p ay?rmad???n? belirlemek amac?yla **Faktör Analizi** tekniklerinin kullan?ld??? tahmin edilmektedir. Bu analizler, ölçe?in 48-60 ayl?k çocuklar?n bilgisayar kullan?m?n?n etkilerini do?ru ve anlaml? bir ?ekilde ölçtü?ünü ampirik olarak kan?tlamay? hedeflemi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? ölçmek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Yüksek lisans tezlerinde s?kl?kla kullan?lan yöntem, **Cronbach Alfa** iç tutarl?l?k katsay?s?n?n hesaplanmas?d?r. Bu katsay?n?n yüksek ç?kmas?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? belirlemek amac?yla test-tekrar test güvenilirli?i yönteminin de kullan?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu çal??malar, ölçe?in bilimsel standartlara uygun, tekrarlanabilir ve güvenilir sonuçlar üretti?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla yürütülen süreçte, verilerin çok boyutlu do?as?n? ortaya ç?karmak için Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ba?lang?çta olu?turulan madde havuzunun alt?nda yatan temel boyutlar? veya faktörleri belirlemi?tir.

Aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ile ölçe?in nihai faktör yap?s? belirlenmi?, maddelerin hangi faktörlere yüklendi?i ve bu faktörlerin toplam varyans?n ne kadar?n? aç?klad??? raporlanm??t?r. Bu sayede, bilgisayar kullan?m?n?n 4-5 ya? üzerindeki etkilerinin hangi spesifik alanlara ayr?ld??? (örne?in, Motor Beceriler, Sosyal ?leti?im, Problem Çözme) netle?tirilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: Kaynakta kesin derecelendirme bilgisi verilmemi?tir. Ancak, okul öncesi dönem ebeveyn veya ö?retmen raporlama ölçeklerinde yayg?n olarak kullan?lan, 3'lü veya 5'li **Likert Tipi** derecelendirme format?n?n kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Dönem Çocuklar?

Ya? Grubu: 48-60 Ayl?k (4-5 ya?)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? kapsam?nda Türkiye'deki çe?itli okul öncesi e?itim kurumlar?na devam eden 48-60 ayl?k çocuklar?n ebeveynleri ve/veya ö?retmenlerinden olu?an bir örneklem üzerinde uygulanm??t?r. Örneklem büyüklü?ü, istatistiksel analizlerin gerektirdi?i yeterli gücü sa?lam??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, büyük olas?l?kla ebeveyn veya ö?retmen taraf?ndan doldurulan bir raporlama arac?d?r. Maddeler, çocu?un günlük ya?amdaki bilgisayar kullan?m? al??kanl?klar?n?, bu kullan?ma ba?l? ortaya ç?kan davran?? de?i?ikliklerini ve geli?imsel ilerlemeyi de?erlendirmeye yöneliktir.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk e?itimi, Dijital okuryazarl?k, Bili?sel geli?im, Sosyal beceriler, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il (Tez yazar?na ait ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.)

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Mevcut de?il (Yazar?n tez s?ras?nda ba?l? oldu?u kurum: Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü.)

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2014 y?l?nda S. Cömert'in **yüksek lisans tezi** kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullan?m?, telif haklar? nedeniyle yazar?n ve tezin yay?mland???

ARABPSYCHOLOGY.COM

kurum olan Gazi Üniversitesi'nin iznine tabidir. Ücret bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak akademik kullan?m için genellikle yazar?n izni yeterli olmaktad?r.

Kaynaklar

Cömert, S. (2014). **Bilgisayar kullan?m?n?n 48-60 ayl?k çocuklar üzerindeki etkilerinin de?erlendirilmesi ölçe?i**nin geçerlik ve güvenirlik çal??mas? (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmi?tir. Tezin özeti veya tam metni YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde bulunabilir.

Ek bilgiye eri?im için ba?lant?: tez.yok.gov.tr

Bilgisayar Kullan?m?n?n 48-60 Ayl?k Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin De?erlendirilmesi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kayna??n halka aç?k özetinde veya referans bölümünde yer almamaktad?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için, referans verilen **yüksek lisans tezi**nin tam metnine (Cömert, 2014) YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM